ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΒΗΜΑ

ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ — ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΤΗΣΙΑ ... ΕΞΑΜΗΝΟΣ ... ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΕΤΗΣΙΑ ... ΕΞΑΜΗΝΟΣ ... ΑΜΕΡΙΚΗΣ: ΕΤΗΣΙΑ ... ΕΞΑΜΗΝΟΣ ...

ΚΥΡΙΑΚΗ 20 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1936

ΑΘΗΝΑΙ, ΕΤΟΣ ΙΕ'. — ΑΡΙΘ. 5198 | ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: Δ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ | ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΥΡΙΩΤΗΣ | ΓΡΑΦΕΙΑ: ΟΔΟΣ ΕΔΟΥΑΡΔΟΥ ΛΩ ΑΡΙΘ. 3 | Τηλ. 21-921—21-922 — ΤΟ ΦΥΛΛΟΝ ΔΡ. 2

ΤΑ ΝΕΑ ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΕΡΓΑ

'Επὶ παρουσίᾳ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ ἐτελέσθησαν χθὲς ἐνώπιον μεγάλου πλήθους εἰς τὴν γέφυραν τοῦ Τυρνάβου τὰ ἐγκαίνια τῶν ἀποξηραντικῶν θεσσαλικῶν ἔργων, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ κατασκευάσῃ ἡ ἀγγλικὴ ἑταιρεία Μπούτ. Τὰ ἔργα αὐτά, ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς Θεσσαλίας μελετώμενα, ὅπως ἀνέφερεν ὁ κ. Μεταξᾶς εἰς τὸν ἐπακολουθήσαντα λόγον του, δὲν κατωρθώθη νὰ ἀρχίσουν νὰ ἐκτελοῦνται παρὰ μόνον σήμερα. Ὁ κ. πρωθυπουργὸς ὑπέμνησεν ἐπίσης ὅτι ὁ ἴδιος εἶχεν ἄλλοτε τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἀναλήψεώς των, ὅταν ἦτο ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας ἐπὶ τῆς οἰκουμενικῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ καὶ τότε λόγῳ τῆς ἀνατροπῆς τῆς κυβερνήσεως ἐκείνης, τὸ σχέδιον δὲν κατωρθώθη νὰ πραγματοποιηθῇ. Τότε μάλιστα τὸν εἶχαν χαρακτηρίσῃ καὶ ὡς δημαγωγόν, ὡς ὑποσχόμενον δηλαδὴ πράγματα μὴ δυνάμενα νὰ γίνουν. Μετὰ δέκα περίπου ἔτη ἔλαχεν εἰς τὸν ἴδιον ἄνθρωπον ὁ κλῆρος νὰ ἐγκαινιάσῃ τὰ ἔργα τοῦ Πηνειοῦ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ σωθῇ καὶ νὰ αὐξηθῇ ἡ θεσσαλικὴ παραγωγή. Μὲ δικαίαν λοιπὸν ὑπερηφάνειαν παρέστη εἰς τὴν χθεσινὴν τελετὴν ὁ κ. Μεταξᾶς. Καὶ μὲ ἐξ ἴσου δικαιολογημένον ἐνθουσιασμὸν ἐπευφήμησε καὶ τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα καὶ αὐτὸν τὸ παρασταθὲν εἰς τὰ ἐγκαίνια πλῆθος.

Τὸ σπουδαιότερον πρόβλημα τῆς Θεσσαλίας εἰσῆλθεν εἰς ὁδὸν λύσεως. Αἱ καταστροφαὶ ἐκ τῶν πλημμυρῶν θὰ λείψουν. Τὸ καλλιεργήσιμον ἔδαφος θὰ εὐρυνθῇ. Καὶ ταυτοχρόνως, ὅταν ἀργότερα τὰ ἀποξηραντικὰ ἔργα συμπληρωθοῦν διὰ τῶν ἀπαραιτήτων ἀρδευτικῶν, αἱ καλλιέργειαι τοῦ θεσσαλικοῦ κάμπου θὰ πολλαπλασιασθοῦν. Ἐπὶ πλέον τὰ ἕλη τῆς λίμνης Κάρλας θὰ λείψουν καὶ ἡ ὑγεία τοῦ πληθυσμοῦ θὰ ὠφεληθῇ. Οἱ ἑλώδεις πυρετοὶ θὰ πολεμηθοῦν ἀσφαλέστερα. Καὶ ἐκ τοῦ λόγου ἀκόμη τούτου ἡ ἐργατικότης καὶ ἡ ἀποδοτικότης τῶν κατοίκων θὰ αὐξηθῇ. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξάρῃ κανεὶς τὰ ἀγαθὰ τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς ἐκτελέσεως ἔργων ἀναλόγων πρὸς ἐκεῖνα ποὺ ἤδη ἐξετελέσθησαν καὶ συμπληροῦνται εἰς τὴν Μακεδονίαν, ἤδη δὲ γίνονται εἰς μικροτέραν κλίμακα καὶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν, καὶ τὰ ὁποῖα ὅλα συντελοῦν εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος καὶ εἰς τὴν αὔξησιν τοῦ εἰσοδήματος τοῦ γεωργικοῦ μας πληθυσμοῦ. Τὸ οἰκονομικὸν πρόβλημα τῆς Ἑλλάδος εἶνε ζήτημα ἐντάσεως τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς καὶ ἐκμεταλλεύσεως ὅλων τῶν πόρων τῆς χώρας κατὰ τὸν καλλίτερον ἐπιστημονικὸν καὶ τεχνικὸν τρόπον. Τὰς προόδους τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς τέχνης πρόκειται νὰ εἰσαγάγουν καὶ τὰ νέα ἔργα εἰς τὴν Θεσσαλίαν, τῆς ὁποίας ὁ κάμπος ὑστερεῖ ἀκόμη εἰς τεχνικὴν ἐξάρτυσιν. Ἄλλοτε ἡ Θεσσαλία ἐθεωρεῖτο ὁ σιτοβολὼν τῆς Ἑλλάδος καὶ ἦτο πράγματι. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Μακεδονίας καὶ τῆς Θράκης τὸ κρατικὸν ἐνδιαφέρον ἐστράφη ἐξ ὁλοκλήρου πρὸς τὰς νέας ἐπαρχίας, ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς γεωργίας, καὶ ἡ Θεσσαλία ὑστέρησεν. Ἦλθε καὶ αὐτῆς ἡ σειρὰ σήμερα. Τὸ κράτος τῆς προσφέρει τὴν καθυστερήσασαν στοργήν του.

Εἰς ἀντάλλαγμα τὸ κράτος δὲν ζητεῖ ἀπὸ τοὺς θεσσαλικοὺς πληθυσμοὺς τίποτε τὸ ἰδιαίτερον καὶ τίποτε ξένον πρὸς τὸ συμφέρον των. Τοὺς ζητεῖ μόνον νὰ προσέχουν τὰ κατασκευασθησόμενα ἔργα καὶ νὰ ἐργάζωνται διὰ νὰ τὰ ἐκμεταλλευθοῦν. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι οἱ Θεσσαλοὶ ἀγρόται δὲν θὰ ἔχουν καμμίαν δυσκολίαν νὰ ἀκολουθήσουν καὶ νὰ ἐκτελέσουν τὰς ἁπλᾶς, ἀλλὰ βασικὰς αὐτὰς συμβουλὰς τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ. Τὰ ἔργα θὰ εἶνε ἰδικά των καὶ πᾶσα ζημία εἰς ἐκεῖνα θὰ εἶνε ζημία των. Ἐπὶ ἑξήντα ἔτη τὰ ἔργα ταῦτα, ὁ θεσσαλικὸς λαὸς τὰ ἐπόθουσε καὶ τὰ ἀπαιτοῦσεν ἀπὸ τὰς κυβερνήσεις τῆς χώρας. Τώρα ποὺ γίνονται δὲν θὰ τὰ ἐγκαταλείψῃ βέβαια εἰς τὴν τύχην των. Θὰ τὰ περιβάλῃ μὲ τὴν προσοχήν του καὶ τὴν ἀγάπην του, ὅπως ἀκριβῶς ἀγαπᾷ καὶ προσέχει τὴν ἀτομικὴν ἰδιοκτησίαν του. Διότι καὶ ἡ ἀτομικὴ ἰδιοκτησία του θὰ ἀποκτήσῃ μεγαλειτέραν ἀξίαν ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Πηνειοῦ. Ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει ἐμπόδιον οὔτε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθαρῶς γεωργικῶν συστάσεων, τὰς ὁποίας ὁ κ. πρωθυπουργὸς ἔκαμεν εἰς τοὺς Θεσσαλοὺς ἀγρότας, διὰ νὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον των πρὸς νέα καλλιεργητικὰ συστήματα. Ἐκ τούτων ἔχει σχηματίσῃ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ θεσσαλικὴ παραγωγὴ θὰ πολλαπλασιασθῇ καὶ τὸ εἰσόδημα ἑπομένως τῶν καλλιεργητῶν θὰ αὐξήσῃ κατὰ τρόπον ἀνάλογον. Ὁ κ. πρωθυπουργὸς ὑπενθύμισεν εἰς τοὺς Θεσσαλοὺς ὅτι ἡ γῆ των εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ἐπρομήθευε σῖτον εἰς ὅλην τὴν ἄλλην Ἑλλάδα. Καὶ ὅτι εἰς τὴν πεδιάδα των ηὔξαναν ἵπποι ἀρκετοὶ διὰ νὰ ὀργανοῦται ἱππικὸν δέκα χιλιάδων, τὸ καλλίτερον τῆς ἀρχαιότητος. Σήμερα, κατὰ τοὺς γινομένους ὑπολογισμούς, ἡ ἐντατικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ καλλιέργεια τῆς Θεσσαλίας δύναται νὰ καλύψῃ τὸ ἕνα τρίτον τῶν εἰς σῖτον ἀναγκῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Δὲν ὑπάρχει λόγος διὰ νὰ μὴ πραγματοποιηθῇ ἡ πρόβλεψις. Ἡ προσπάθεια ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ καταβάλλεται. Ἐκεῖνο ποὺ ἴσως λείπει ἀκόμη εἶνε ἡ γνῶσις τῶν νέων καλλιεργητικῶν μεθόδων. Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε πλέον ἔργον τῶν γεωπόνων, τοὺς ὁποίους ὑπεσχέθη νὰ ἀποστείλῃ πρὸς τὸν λαὸν ὁ κ. πρωθυπουργός.

ΤΑ ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Ο κ. ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΞΑΙΡΕΙ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗΝ ΣΗΜΑΣΙΑΝ ΤΩΝ «Η ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΔΥΝΑΤΑΙ Ν' ΑΠΟΒΗ Ο ΣΙΤΟΒΟΛΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ» ΕΝΑ ΕΝΘΟΥΣΙΩΔΕΣ ΚΗΡΥΓΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΧΘΕΣ ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΤΥΡΝΑΒΟΝ ΛΟΓΟΣ

ΛΑΡΙΣΑ, 19 Δεκεμβρίου. (Τοῦ ἀπεσταλμένου μας). — Ὁ θεσσαλικὸς λαὸς ὑπεδέχθη σήμερον τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα καὶ τὸν πρόεδρον τῆς κυβερνήσεως κ. Μεταξᾶν, ἀφιχθέντας διὰ τὰ ἐγκαίνια τῶν ἔργων τῆς Θεσσαλίας. Μετὰ μικρὰν παραμονὴν εἰς Λάρισαν, ἀνεχώρησαν διὰ Τύρναβον πλησίον τοῦ ὁποίου ἐτελέσθησαν καὶ τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐνάρξεως τῶν ἔργων. Μετὰ τὴν [illegible] τελετήν, ὁ πρόεδρος τῆς κυβερνήσεως κ. Μεταξᾶς ἐν μέσῳ ζωηρῶν ἐπευφημιῶν ἐξεφώνησε τὸν κατωτέρω λόγον:

Μεγαλειότατε,

Παρακαλῶ νὰ μοῦ ἐπιτρέψητε νὰ εἴπω ὀλίγας λέξεις εἰς τὸν λαόν σας τῆς Θεσσαλίας ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῶν ἐγκαινίων τοῦ ἔργου τούτου. Ἡ σημερινὴ ἡμέρα, λαὲ τῆς Θεσσαλίας, θὰ μείνῃ ἱστορικὴ γιὰ τὴν περιφέρειά σας. Σήμερα ἀρχίζει νὰ ἐκπληρώνεται μία ὑπόθεσίς σου μεγάλη, μιὰ ἀνάγκη σου, ποὺ πάντοτε ἦταν ἐπείγουσα καὶ ἐπιτακτικὴ καὶ ἡ ὁποία ἕως τώρα δὲν ἐπραγματοποιεῖτο. Ἡ Θεσσαλία προσηρτήθη εἰς τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ 1882 καὶ ἀπὸ τότε ἄρχισε νὰ ἀναγνωρίζεται ἡ ἀνάγκη τῶν ὑδραυλικῶν ἔργων, ἀλλὰ ἕως σήμερα δὲν εἶχε γίνῃ οὔτε κἂν ἀρχὴ διὰ τὰ ἔργα αὐτά. Χρόνια πενῆντα ἐξ ἐπέρασαν καὶ μέσα σ' ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια δὲν εἶχε γίνῃ τίποτα. Τοὺς λόγους τοὺς γνωρίζετε. Χρόνια πενῆντα ἐξ συνεζητεῖτο ἡ ἀνάγκη αὐτή, ἀγορεύσεις εἰς τὰς Βουλάς, ἄρθρα εἰς τὰς ἐφημερίδας ἐγίνοντο δι' αὐτὰ καὶ ἡ ἐφαρμογὴ πάντοτε ἀνεβάλλετο. Προεκλογικαὶ ὑποσχέσεις σᾶς ἐδίδοντο καὶ τίποτα δὲν ἐγίνετο. Σήμερα τὸ ἔργον αὐτὸ ἀρχίζει νὰ ἐφαρμόζηται. Θὰ χρειασθῇ ἀκόμα καιρὸς ἕως ὅτου ἐκπληρωθῇ ἐν τῷ συνόλῳ του δι' ὅλην τὴν Θεσσαλίαν, ἀρχίζει ὅμως καὶ δὲν ἠμπορεῖ νὰ διακοπῇ πλέον ἀπὸ τίποτε. Τὸ σημερινὸν κράτος δὲν σᾶς δίδει ὑποσχέσεις· κάμνει ἔργα. Δὲν σᾶς λέγει κενολογίας, ἀλλὰ μὲ ἔργα ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς ἀνάγκας σας. Τὸ κράτος θὰ ἐξοδεύσῃ διὰ τὸ ἔργον τοῦτο τῶν ὑδραυλικῶν τῆς Θεσσαλίας πολλά, θὰ θυσιάσῃ πολλά. Εἶνε ἀποφασισμένον γιὰ τοῦτο. Ἀπαιτεῖ ὅμως καὶ ἀπὸ σᾶς τοὺς Θεσσαλοὺς μιὰ βοήθεια, ἡ ὁποία δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ ἡ ἐκπλήρωσις ἑνὸς καὶ μόνου πράγματος: Ἐργασθῆτε, ἐργασθῆτε. Πρέπει νὰ ξέρετε ὅτι εἰς τὸν τόπον μας μένουν ἀκαλλιέργητα κάθε χρόνον τὰ 30 % τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως, δηλαδὴ 1.000.000 στρέμματα, καὶ δὲν ἀποδίδουν σχεδὸν τίποτα λόγῳ ἀγραναπαύσεως. Πιθανὸν μία μικρὴ ἔκτασις νὰ χρειάζεται νὰ μένῃ εἰς ἀγρανάπαυσιν, ἀλλὰ ποτὲ εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Θεσσαλίας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μένουν ἀκαλλιέργητα 1.000.000 στρέμματα. Πρέπει νὰ ἐργασθῆτε ἐντατικά. Τὰ μέσα μὲ τὰ ὁποῖα θὰ [illegible] ροῦν καὶ τὰ ἀγραναπαυόμενα κτήματα νὰ παράγουν τὰ [illegible] ρετε, εἶνε ἡ ἀμειψισπορά, δηλαδὴ ἀντὶ νὰ τὰ ἀφήνετε ἀκαλλιέργητα τὰ κτήματα αὐτὰ νὰ τὰ καλλιεργῆτε χίλια δυὸ πράγματα, δηλαδὴ μὲ ἄλλα φυτὰ [illegible] κουκιὰ καὶ λοιπά, τὰ ὁποῖα καὶ τὴν γῆ θὰ βελτιώσουν καὶ θὰ δώσουν τὶς ἀπαραίτητες τροφὲς γιὰ τὴ κτηνοτροφίαν σας καὶ ἑπομένως πρέπει νὰ ἐργασθῆτε. Ἔπειτα δὲν ἠμπορεῖτε νὰ ἀφήνετε μιὰ θεσσαλικὴ πεδιάδα χωρὶς δένδρα. Πρέπει νὰ φυτέψετε δένδρα ὄχι μονάχα γιὰ τὴν ὠφέλεια ποὺ σᾶς δίδει αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ δένδρο, ἀλλὰ γιατὶ τὰ δένδρα καλὰ φυτευμένα καὶ εἰς σειρὰς κατὰ ἀποστάσεις μεγάλας θὰ ἀνακόψουν τὴν ὁρμὴν τοῦ λίβα καὶ ἔχετε ὀλιγωτέρας ζημίες στὶς καλλιέργειές σας. Ἔπειτα ἂν μένουν τὰ ἔργα ποὺ θὰ σᾶς κατασκευάσῃ τὸ κράτος χωρὶς συμπλήρωσιν ἀπὸ μέρους σας, τότε δὲν θὰ σᾶς χρησιμεύσουν εἰς τίποτε. Πρέπει νὰ φυλάξετε τὰ ἔργα, πρέπει νὰ μὴ ἀφήσετε τὰ ζῶα σας νὰ καταστρέψουν τὰ ἀναχώματα. Νὰ φροντίσετε νὰ βοηθήσετε τὴν ἐπισκευὴν νὰ καλύψῃ μὲ χόρτα καὶ [illegible] μνους τὰ πρανῆ γιὰ νὰ μὴ παρασύρωνται τὰ χώματα ἀπὸ τὶς βροχές, εἶνε μεγάλη ἀνάγκη γιὰ τὴν συντήρησιν τῶν ἔργων νὰ κρατῆτε σὲ καλὴ κατάστασι τὰ ἀσωάκια (γαϊτάνια). Οἱ πατέρες σας, ἐπὶ τουρκοκρατίας, μόνον καὶ μόνον μὲ τὴ καλὴ λειτουργίαν ποὺ ἔδιδαν στὰ χαντάκια αὐτά, στὰ ἀσωάκια, κατώρθωναν νὰ ἔχουν τὴ Θεσσαλία σὲ καλλίτερη κατάστασι ἀπὸ ὅ,τι εἶνε σήμερα. Δὲ σᾶς ἐπιτρέπεται νὰ ἀφίνετε τὰ ἀσωάκια ἐγκαταλελειμμένα. Εἶνε ἀνάγκη μὲ τὴν καθοδήγησι ποὺ θὰ φροντίσουμε νὰ σᾶς δώσουμε ἐμεῖς τὸ κράτος νὰ βάλετε σὲ καλὴ κατάστασι [illegible] ὑποστραγγιζόμενα τὰ [illegible] σας καὶ νὰ μὴ παθαίνετε ζημιὲς ἀπὸ τὶς πολλὲς βροχὲς καὶ πρέπει ἀκόμα νὰ καταλάβετε καὶ ἕνα ἄλλο πράγμα ἀκόμα, ὅτι δὲν ἠμπορεῖτε, οὔτε εἶνε συμφέρον σας νὰ μένετε στὴ μονοκαλλιέργεια τοῦ σιταριοῦ. Ἑβδομήντα πέντε τοῖς ἑκατὸν τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως καλύπτεται μονάχα ἀπὸ δημητριακά καὶ εἶνε ἐλάχισται αἱ ἐκτάσεις ποὺ καλλιεργοῦνται μὲ ὄσπρια, μὲ λαχανικά, μὲ ζωοτροφικά, καὶ βιομηχανικὰ φυτά. Δὲν εἶνε αὐτὴ ἀγροτικὴ οἰκονομία ποὺ προσαρμόζεται στὸ κλίμα καὶ στὸ ἔδαφός σας. Θὰ φροντίσουμε νὰ σᾶς καθοδηγήσουμε μὲ τοὺς γεωπόνους ποὺ θὰ σᾶς στέλλουμε παντοῦ. Εἶνε ὅμως ἀνάγκη καὶ σεῖς νὰ κάμνετε ἐκεῖνο ποὺ θὰ σᾶς διδάξουν. Πρέπει κάθε οἰκογένεια νὰ ἔχῃ ἐπάρκεια σὲ λαχανικὰ καὶ ὄσπρια καὶ νὰ παράγῃ τὶς ἀπαραίτητες κτηνοτροφικὲς τροφὲς γιὰ τὴν συντήρησιν τῆς οἰκοσίτου κτηνοτροφίας ποὺ προσαρμόζεται καλύτερα στὸ μικρὸ κλῆρο τοῦ Ἕλληνος γεωργοῦ, γιατὶ πολὺ καλὰ καταλαβαίνετε ὅτι ὁ καιρὸς τῆς μεγάλης νομαδικῆς κτηνοτροφίας παρέρχεται σιγὰ-σιγὰ γιὰ τὶς πεδιάδες τῆς Θεσσαλίας. Εἶνε καὶ πολλὰ ἄλλα πράγματα, ἀλλὰ σᾶς εἶπα τὰ κυριώτερα καὶ πιστεύω οἱ λόγοι μου αὐτοὶ νὰ ἀντηχήσουν ἀκόμη περισσότεροι καὶ θὰ φροντίσουμε νὰ ἀντηχήσουν καὶ νὰ ἀκουσθοῦν παντοῦ καὶ στὴ μικρότερη καλύβα τοῦ φτωχοῦ γεωργοῦ γιὰ νὰ ἐννοήσετε ὅλοι σας ὅτι ἀπὸ τὸ κράτος ἠμπορεῖτε νὰ περιμένετε τὰ μεγάλα ἔργα καὶ τὴ γενικὴ κατεύθυνσι καὶ καθοδήγησιν, ἀλλὰ πρέπει καὶ σεῖς νὰ δίδετε ὄχι μόνον εἰς τὸ κράτος, ἀλλὰ εἰς τὸν ἑαυτόν σας ὅλην τὴν φροντίδα καὶ τὴ μεγαλείτερη ἐργασία ποὺ χρειάζεται γιὰ νὰ ἀποδώσουν τὰ κτήματά σας ὅ,τι τὸ κλίμα καὶ τὸ ἔδαφός σας ἐδῶ ἐπιτρέπουν καὶ ἔτσι νὰ βελτιώσετε καὶ σεῖς τὴ θέσι σας καὶ γενικώτερα ἡ ἐθνική μας οἰκονομία νὰ ὠφεληθῇ. Εἶμαι ἐγὼ προσωπικῶς εὐτυχὴς γιατὶ ἐγκαινιάζομεν σήμερα ἐπὶ παρουσίᾳ τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τὸ ἔργον τοῦτο. (Χειροκροτήματα καὶ ζητωκραυγαί: Ζήτω ὁ Βασιλεύς). Εἶμαι προσωπικῶς εὐτυχὴς γιατὶ ἄλλοτε, πρὸ δέκα περίπου ἐτῶν, προσπάθησα τὸ ἔργον αὐτὸ νὰ τὸ ἀρχίσω ὅταν ἤμουν ὑπουργὸς τῆς Συγκοινωνίας. [illegible] μέρη τῆς Θεσσαλίας καὶ ἀπεφασίσαμεν νὰ δώσωμεν τότε εἰς ὡρισμένην ἑταιρείαν τὰ ἔργα αὐτά, ἀλλὰ ὑπέστη καὶ ἡ προσπάθεια αὐτὴ τὴν τύχην ὅλων τῶν ἄλλων προσπαθειῶν ποὺ ἐγίναν. Ἡ κυβέρνησις ἐκείνη ἔφυγε καὶ αἱ ἑπόμεναι κυβερνήσεις θεώρησαν ὅτι τὸ ἔργον αὐτὸ ἦτο ἀδύνατον νὰ γίνῃ. Μὲ εἶπαν τότε ὅτι ἤμουν δημαγωγὸς μὲ τὸ νὰ λέγω καὶ νὰ δίδω ὑποσχέσεις ὅτι ἠμποροῦν νὰ γίνουν τὰ ἔργα αὐτὰ τῆς Θεσσαλίας. Χαίρω διότι σήμερα μοῦ δίδεται ἡ εὐκαιρία μὲ τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἔργου αὐτοῦ ν' ἀποδείξω ὅτι καὶ τότε ἠμποροῦσαν νὰ ἀρχίσουν καὶ δὲν ἤμουν δημαγωγός. Ἐμπρὸς λοιπὸν εἰς τὸ ἔργον αὐτὸ θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ τὸ θεωρήσω καὶ ὀλίγον ἔργον ἰδικόν μου γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς προσπάθειες καὶ γιὰ ὅλες αὐτὲς τὶς κατηγορίες τὶς ὁποῖες ἤκουσα. Ἀλλὰ ἐν πάσῃ περιπτώσει τὸ ἔργον αὐτὸ θὰ εἶνε εἰς τὸ μέλλον ἰδικόν σου ἔργον, Θεσσαλικὲ λαέ, καὶ ἀπὸ σὲ ἐξαρτᾶται ἡ καλὴ πρόοδος τοῦ ἔργου αὐτοῦ ὅπως καὶ ἡ συμπλήρωσίς του. Ἀπὸ σὲ δὲ πρὸ παντὸς ἐξαρτᾶται νὰ δώσῃ τὸ ἔργον αὐτὸ λαμπρὰ τὰ ἀποτελέσματά του. Νὰ ἔχετε ὑπ' ὄψιν σας ὅτι ἡ Θεσσαλία καλὰ καλλιεργουμένη μὲ τὰς μεθόδους τὰς ἐντατικὰς τῆς καλλιεργείας ἠμπορεῖ καὶ πρέπει νὰ καλύψῃ τὸ ἕνα τρίτον ἀπὸ τὰς ἀνάγκας τῆς Ἑλλάδος εἰς σῖτον, νὰ μὴ λησμονῆτε ποτὲ ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς στὴν ἀρχαιότητα ἦτο ὁ σιτοβολὼν τῆς Ἑλλάδος, νὰ μὴ λησμονῆτε ποτὲ ὅτι ὁ τόπος αὐτὸς στὴν ἀρχαιότητα εἶχε δύναμιν δέκα χιλιάδων ἱππικοῦ τοῦ καλλιτέρου ἱππικοῦ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Βλέπετε, ὅτι ἡ γῆ εἶνε ἕτοιμη νὰ σᾶς δώσῃ ὅ,τι θέλετε, ἀπὸ σᾶς ἐξαρτᾶται νὰ τὴν κάμετε νὰ σᾶς δώσῃ αὐτὸ ποὺ θέλετε καὶ ἀπὸ ἡμᾶς τὸ κράτος ἐξαρτᾶται νὰ σᾶς βοηθήσουμε εἰς αὐτό. Μὲ τὴν πεποίθησιν ὅτι ὁ κάθε Θεσσαλὸς θὰ κάμῃ εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν τὸ καθῆκόν του, σᾶς παρακαλῶ νὰ φωνάξωμεν ὅλοι μαζὶ πρὸς τιμὴν τοῦ παρισταμένου ἐνταῦθα Βασιλέως: Ζήτω ὁ Βασιλεύς. Ζήτω τὸ Ἔθνος. Ζήτω ἡ Θεσσαλία. Τὸ τέλος τοῦ λόγου τοῦ κ. πρωθυπουργοῦ καλύπτουν ζωηρόταται καὶ ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τοῦ Βασιλέως καὶ τοῦ προέδρου τῆς κυβερνήσεως.

(Ἡ συνέχεια εἰς τὴν 6ην σελίδα)

ΝΕΟΙ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΤΗΣ ΕΠΙΚΤΗΤΩΝ

ΤΗΣ ΙΑΤΡΟΥ κ. ΑΝΝΑΣ ΚΑΤΣΙΓΡΑ

Σπουδαιότατος ὁ ρόλος, τὸν ὁποῖον λαμβάνουν αἱ ἐνδοκρινεῖς ἀδένες στὴν ἀνάπτυξιν καὶ τὴν λειτουργίαν ὅλων τῶν κυττάρων, ὅλων τῶν ἱστῶν, ὅλων τῶν ὀργάνων τοῦ σώματός μας. Βαθυτάτη ἡ ἐπίδρασίς των ὄχι μόνον στὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ τὸ ποιὸν τοῦ μυαλοῦ μας καὶ τοῦ χαρακτῆρος μας. Ἂν εἴμεθα γεροὶ ἢ πάσχοντες, ἔξυπνοι ἢ κουτοί, ἀνοικτόκαρδοι ἢ μελαγχολικοί, καλόβολοι ἢ δύστροποι, ἐνεργητικοὶ ἢ ἀδρανεῖς, τὸ ὀφείλουμε πρὸ πάντων στὴν καλὴ ἢ κακὴ λειτουργία τῶν ἀδένων ἐσωτερικῆς ἐκκρίσεως. Νὰ γιατί θεωρήσαμε καλὸν νὰ ἐξετάσουμε κάπως λεπτομερέστερα τοὺς ἀδένας αὐτούς. Τόσο μᾶλλον καθ' ὅσον εἶνε ἐκ τῶν ἀνακαλύψεων τῶν τελευταίων ἐτῶν, ἑπομένως τὸ φῶς ποὺ ἐξέπεμψαν δὲν πρόλαβε νὰ φθάσῃ ἕως εἰς τὰ ἐγχειρίδια τῆς ἀνθρωπολογίας καὶ ὑγιεινῆς μέσης ἐκπαιδεύσεως. Ὡς ἐκ τούτου αἱ σχετικαὶ γνώσεις ποὺ ἀποκομίζουν οἱ μὴ ἰατροὶ ἀπὸ διάφορα ἄρθρα ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν ἔχουν ἀνάγκην κάποιας ὁλοκληρώσεως. Ἀλλὰ καὶ μόνον διότι ἡ ἀνακάλυψις συνετέλεσεν ὄχι ὀλίγον στοὺς νέους προσανατολισμοὺς τῆς ἰατρικῆς ποὺ ἀποτελεῖ τὸ θέμα τῆς σειρᾶς αὐτῆς τῶν ἄρθρων μας, ἔπρεπε νὰ μᾶς ἀπασχολήσουν.

❁

Ὁ ἀντίκτυπος ποὺ εἶχεν ἡ ἀνακάλυψις τῶν ἐνδοκρινῶν ἀδένων ἐπέρασε τὰ σύνορα τοῦ ἀτόμου γιὰ ν' ἀγκαλιάσῃ τὰ τοῦ εἴδους καὶ πέραν αὐτῶν: τὴν θεωρίαν τῆς μεταμορφώσεως τῶν εἰδῶν. Διότι ἡ ἀνακάλυψις αὐτὴ ἔκαμε ζωογόνον ἔνεσιν εἰς τὴν περὶ ἐξελίξεως θεωρίαν τοῦ Λαμάρκ, ἡ ὁποία ἐθεωρήθη τελευταίως ἀπὸ ὅλους ὡς νεκρά. Ἐκεῖνο ποὺ ἀμφισβητήθη δὲν εἶνε ἡ θεωρία τῆς μεταμορφώσεως καὶ τῆς ἐξελίξεως, ἀλλ' ὁ μηχανισμός αὐτῶν.

Ὡς γνωστόν, ὁ Λαμάρκ παραδέχετο ὅτι αἱ παραλλαγὲς ποὺ λαμβάνουν χώραν εἰς τὸ ἄτομον, συνεπείᾳ ἐπιδράσεως τῶν ὅρων τοῦ περιβάλλοντος, μεταβιβάζονται κληρονομικῶς στοὺς ἀπογόνους καὶ αἱ μικροαλλαγαὶ αὗται αἱ ἀτομικαί, μεταδιδόμεναι ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ ἔφεραν, διὰ μέσου ζωῆς αἰώνων, τὰς μεταμορφώσεις τῶν εἰδῶν. Τὸ δυνατὸν τῆς μεταβιβάσεως τῶν ἐπικτήτων ἰδιοτήτων εἰς τοὺς ἀπογόνους ἠρνήθησαν πολλοὶ μεταγενέστεροι σοφοί, παραδεχόμενοι ὡς μέσον μεταμορφώσεως καὶ ἐξελίξεως ἄλλα αἴτια, μεταξὺ τῶν ὁποίων πρωτεύουσαν θέσιν κατέχουν αἱ ἀπότομοι τυχαῖαι μεταβολαί. Μεταξὺ τῶν διαφόρων ἐναντίον τῆς θεωρίας τοῦ Λαμάρκ ἐπιχειρημάτων, ἦτο τὸ ἀδύνατον τῆς μεταβιβάσεως εἰς τοὺς ἀπογόνους ἐπικτήτων ἰδιοτήτων τῶν γονέων, ἂν αἱ ἰδιότητες αὗται δὲν ἐπηρεάσουν τὰ γεννητικὰ κύτταρα. Καὶ κανένας ὀργάνου μεταβολὲς δὲν ἐπηρεάζουν τὰ κύτταρα τῶν γεννητικῶν ἀδένων, τὰ ὁποῖα, κατὰ τὴν γνώμην των, εἶνε καὶ μένουν ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὰ λοιπὰ τοῦ σώματος κύτταρα. Δὲν ἐπηρεάζονται παρὰ μόνον ἀπὸ δηλητηριάσεις, αἱ ὁποῖαι φέρουν ἀπ' εὐθείας καταστροφὰς στὰ γεννητικὰ κύτταρα (ἀλκοολισμός, σύφιλις κ.λπ.). Δὲν θὰ συζητήσωμεν ἐδῶ διατὶ τάχα τὸ οἰνόπνευμα ἢ αἱ τοξίνες τῆς συφιλίδος ἐπηρεάζουν τοὺς γεννητικοὺς ἀδένας καὶ ὄχι τὰ ἐκ τῆς κακῆς διατροφῆς ἢ μολυσμένου ἀέρος δηλητήρια τοῦ αἵματος. Ἁπλῶς λέγομεν ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τῶν ὁρμονῶν ἔθεσε τέρμα στὸ ἐπιχείρημα αὐτό, ἀφ' ὅσον ἐπεβεβαιώθη κατὰ τρόπον μὴ συζητήσιμον ἡ ἀλληλεπίδρασις ὅλων τῶν κυττάρων, ὅλων τῶν ἱστῶν ἀναμεταξύ των. Σήμερον εἶνε γενικῶς παραδεκτὸν ὅτι χάρις εἰς τὰς ὁρμόνας ποὺ ἐκκρίνουν ὄχι μόνον οἱ ἀδένες ἐσωτερικῆς ἐκκρίσεως ποὺ ἐγνωρίσαμε, ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ ὄργανά μας, εἶνε ἀδύνατος ἡ παραμικροτέρα μεταβολὴ ἑνὸς ὀ-

Η ΑΠΟΘΕΩΣΙΣ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ

Η ΚΑΡΔΙΑ ΕΝΟΣ ΗΜΙΘΕΟΥ

Η ΦΛΟΓΕΡΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΡΙΧΑΡΔΟΥ ΒΑΓΝΕΡ

«Ὁ κόσμος μοῦ ὀφείλει ὅ,τι χρειάζομαι».
ΡΙΧ. ΒΑΓΝΕΡ

113

Ὁ Λουδοβῖκος ἐπλήρωνεν ἀμέσως τὰ χρέη τοῦ Βάγνερ τοῦ ὥρισε τακτικὸ εἰσόδημα, τὸν ἐγκατέστησεν ἀμέσως στὴν Ἔπαυλι τοῦ κόμητος Πελλέ, κοντὰ στὴ λίμνη Στάρνμπεργκ, ἕνα τέταρτο μὲ ἁμάξι ἀπὸ τὸν πύργο τοῦ Μπέργκ ὅπου ἐπαραθέριζεν ὁ Λουδοβῖκος. Μετὰ ἕνα μῆνα, στὶς 14 Μαΐου, ὁ Βάγνερ ἐγκατεστάθη. Ὅλη αὐτὴ ἡ ἱστορία ἔμοιαζε σὰν παραμύθι τῶν Χιλίων καὶ Μιᾶς Νυκτῶν. Τώρα οἱ δυὸ ποιηταὶ εὑρίσκοντο τόσο κοντὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλον, ὥστε σὲ κάθε στιγμὴ μποροῦσαν νὰ συναντηθοῦν, νὰ παραδοθοῦν σὲ στοχασμούς καὶ φαντασιοκοπήματα χωρὶς ἀρχὴ καὶ τέλος, νὰ σκαρώσουν μαζὶ τὰ σχέδια τοῦ παλατιοῦ τῆς τέχνης ποὺ θὰ ἔκτιζαν γιὰ τὸν κόσμο, νὰ βυθίζωνται ἀμίλητοι στὰ βάθη τῆς χαρᾶς των, πιασμένοι χέρι μὲ χέρι. Κάθε ἡμέρα, συχνὰ καὶ δυὸ φορὲς τὴν ἡμέρα, ὁ νεαρὸς πρίγκηψ ἐκαλοῦσε ἢ ἐπήγαινε νὰ συναντήσῃ τὸν ἔνδοξο φίλο του, ὁ ὁποῖος ἐπετοῦσε πρὸς τὸν Λουδοβῖκο σὰν νὰ ἦταν ἡ πολυαγαπημένη του. «Ἀδύνατον — ἔγραφεν ὁ ἴδιος — νὰ φαντασθῇ ὁ ἄνθρωπος σχέσεις πιὸ συγκινητικές. Ποτὲ ἕως τώρα δὲν συνήντησα ἀλλοῦ αὐτὸν τὸν φλογερὸ πόθο μορφώσεως, αὐτὴ τὴν κατανόησι, αὐτὴ τὴ φλογερὴ δόνησι μιᾶς ὁλοκλήρου ὑπάρξεως. Προσθέσατε σ' αὐτὰ ἕνα στοργικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ μένα, μιὰ γλυκύτατη ψυχικὴ ἀγνότητα καὶ τὴν ἔκστασι ποὺ ἀκτινοβολεῖ ἀπὸ τὰ μάτια του, ὅταν μοῦ ἐκφράζῃ τὴν εὐτυχία του, ἐπειδὴ μ' ἔχει κοντά του. Τόσο ποὺ πολλὲς φορὲς μένομε ἀκίνητοι ὧρες καὶ ὧρες, μὲ τὸ βλέμμα τοῦ ἑνὸς μας βυθισμένο στὸ βλέμμα τοῦ ἄλλου...».

Ὁ νέος βασιληᾶς βρῆκε τὸν πραγματικό του πατέρα, τὸν μοναδικό του φίλο. Ὁ περιπλανώμενος ταξειδιώτης βρῆκε τὴν πατρίδα του, τὸ πνευματικό του κλῖμα καὶ τὸν πνευματικό του γυιό. Ὁ μαθητὴς ποὺ εἶχε μεγαλώσῃ χωρὶς στοργή, ἄκουε μὲ θέρμη τὸν διδάσκαλο ποὺ κατεῖχε τὰ μυστήρια τῶν συναισθημάτων, τὰ κλειδιὰ τοῦ ὑπερφυσικοῦ κόσμου τοῦ πνεύματος. Τὴν χαμέρπεια καὶ τὴν πλεονεξία τῶν ὑποτακτικῶν του, τὶς πρῶτες πίκρες τῆς ἐξουσίας — τὶς ξεχνοῦσε κοντὰ στὸν πατρικὸ Λόενγκριν ποὺ εἶχε τὴν εὐτυχία νὰ δεχθῇ στὸ βασίλειό του. Ὁ Βάγνερ ἐθάρρευε πὼς εἶχε πεθάνῃ κ' ἔβλεπε τὸν ὡραῖο νέο σὰν μετενσάρκωσί του, σὰν ἕνα δεύτερο ἐγώ του ποὺ ἔζουσε ἔξω ἀπὸ τὸν ἑαυτό του. Ἡ ἀγάπη ξανάδωκε τὴν ὄρεξι τῆς δουλειᾶς, τῆς δράσεως καὶ στοὺς δυό. Ὁ Λουδοβῖκος ἔδιωξε τὴν μεγάλη του συστολή, ἐπῆγε στὸ Κίσσιγκεν, ὅπου συνήντησε καὶ κατεγοήτευσε τὸν τσάρο, τὴν τσαρίνα, τὸν αὐτοκράτορα Φραγκίσκο-Ἰωσὴφ καὶ τὴν αὐτοκράτειρα Ἐλισάβετ, τὴν ἐξαδέλφη του, ἡ ὁποία παρουσίαζε τρομερὴ ψυχικὴ συγγένεια μὲ τὸν Λουδοβῖκο. Ἀλλὰ οὔτε ἐκείνη, οὔτε αὐτὸς ἤξεραν τότε πὼς ἦσαν σημαδεμένοι γιὰ τὴ σκληρὴ σταδιοδρομία τῆς μοναξιᾶς. Ἐπίστευαν ἀκόμη στὴ ζωή, στὴν εὐτυχία, στὴν καλωσύνη, στὰ θέλγητρα τῆς ἐξουσίας. Εἶχε περάσῃ καιρός, ὅταν ἡ Ἐλισάβετ, ἡ αὐτοκράτειρα τῆς μοναξιᾶς, ἐπρόφερε τὰ βαρειὰ λόγια: «Ἡ εὐτυχία ποὺ οἱ ἄνθρωποι ζητοῦν ἀπὸ τὴν ἀλήθεια, διέπεται ἀπὸ νόμους τραγικούς». Καὶ ἀκόμη: «Ἡ θλῖψις μου εἶνε γιὰ μένα πιὸ πολύτιμη ἀπὸ ὁλόκληρη τὴ ζωή».

Ὁ Βάγνερ ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, ἔβαλε πάλι σύστημα στὴ νέα του ζωή, ἀφ' οὗ μὲ τὴ βασιλικὴ γενναιοδωρία ἀπηλλάγη ἀπὸ τὸ βάρος τῶν χρεῶν του. Ὁ βασιληᾶς τοῦ προσέφερε δῶρο ἕνα σπίτι στὸ Μόναχο. Τὸ θέατρο, ἡ ὀρχήστρα, τὰ πάντα ἦσαν στὴ διάθεσί του. «Ἀλλὰ τὸ σπίτι του ἦταν [illegible] σὰν τὴ ζωή του». Ἔγραφε στὴν κυρία Βίλλε πὼς ὁ Λουδοβῖκος εἶχεν ἀποκαταστήσῃ πλήρως τὸ ἀνθρώπινο φῶς στὰ μάτια του. Ἀλλὰ «παρὰ τὸ "βασιλικὸ θαῦμα", ἡ μοναξιά μου εἶνε τρομερή. Δὲν μπορῶ νὰ διατηρήσω τὴν εὔνοια αὐτοῦ, τοῦ νέου μονάρχου παρὰ μένοντας διαρκῶς στὶς πιὸ ψηλὲς κορφές». Μόλις βρῆκε τὴ γαλήνη καὶ ἀπέκτησε μίαν ἐξουσία ἀπέραντη, ἡ ζωή του ἐφάνη μονότονη, χωρὶς κανένα θέλγητρο. Ἡ μυστικοπαθὴς σχεδὸν λατρεία μὲ τὴν ὁποίαν τὸν περιέβαλλεν ὁ νέος καὶ ὡραῖος μαθητὴς καὶ ἡγεμών του, τὸν ἐσυγκινοῦσε, τὸν ἐσκλάβωνε, τὸν ἐκολάκευεν, ἀλλὰ δὲν κατεπράϋνε κανέναν ἀπὸ τοὺς παλμοὺς τοῦ πυρετοῦ. Κοντὰ στὸν Λουδοβῖκο ὁ Βάγνερ ἔβλεπε τὸν ἑαυτό του σὰν εἴδωλο, ἀλλὰ πόση ψύχρα ἐνοιωθε μόνος ἐπάνω στὸ ὑπερύψηλο βάθρο ὅπου ὁ ἄλλος τὸν εἶχεν ἀνεβάσῃ! Ὅταν ἐπέρασεν ἡ πρώτη ἔξαψις, ὁ Βάγνερ ὑπέφερεν ἀπὸ τὴ ζωή του. Μέσα σὲ τόσην εὐτυχία, δὲν αἰσθανόταν καμμίαν ἱκανοποίησι. Ἐζήλευε τὴν Ἐλίζα Βίλλε γιατὶ αὐτὴ ἐγνώριζε τὴν τέλεια εὐτυχία. Τὴν ἐκαλοῦσεν εἰς βοήθειαν. Ἐξακολουθοῦσε νὰ παλεύῃ μὲ τὴν ἀνησυχία. «Ὁ πόνος ξανάρχεται ὅταν ἔχῃ κανεὶς πληγωθῇ». Τί τοῦ ἔλειπε λοιπόν; Ἦταν τῆς μοίρας του νὰ βασανίζεται πάντα καὶ νὰ μὴ γνωρίσῃ ποτὲ τὴν εὐεργετικὴ γαλήνη τῆς ψυχῆς; Γιατί νὰ μὴ μπορῇ κι αὐτὸς νὰ ἀπολαύσῃ τὴ ζωὴ ὅπως τὸ πλῆθος τῶν συνειθισμένων ἀνθρώπων;

Ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ εἶχε χάσῃ τὴν Ἰζόλδη, ἡ μόνη ἀστραπὴ πόνου — τοῦ πόνου ποὺ ἦταν τὸ φῶς τῆς ζωῆς του — ἦταν τὸ ἀντίκρυσμα τῆς Κόζιμας, μέσα στὴν αἴθουσα συναυλιῶν τῆς Λειψίας, κ' ἔπειτα ὁ ἀλησμόνητος ἐκεῖνος περίπατος τῶν δυό τους. Αὐτὴ ἦταν ἡ τελευταία του ἐλπίδα, γιὰ νὰ ξαναϊδῇ καθαρὰ τὸ νόημα τῆς ζωῆς του καὶ γιὰ νὰ πλάσῃ μέσα του τὶς ἀνώτερες ἁρμονίες ποὺ κατέκλυζαν θολὲς τὴν ψυχή του. Ἔγραψε λοιπὸν ἀμέσως στὸν Χὰνς φὸν Μπύλω γιὰ νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸ Βερολῖνο ὅπου ἐφυτοζωοῦσε καὶ γιὰ νὰ τὸν καλέσῃ κοντά του: «Ἐκεῖνο ποὺ θὰ ἦταν ὡραῖο, εἶνε νὰ ἔμενες ἐδῶ [illegible] ὡς πιανίστας τοῦ νεαροῦ βασιλέως μου. Γιατὶ ἐμεῖς ἀποφασίσαμε νὰ δημιουργήσουμε ἕναν κόσμο ξεχωριστό...». Καὶ καθώριζεν ἐν συνεχείᾳ, πρόγραμμα ἐργασίας: «1865: «Τριστάνος», «Ἀρχιτραγουδισταί». — 1866: «Ταννχώϋζερ», «Λόενγκριν». — 1867—8: Μεγάλη παράστασις τοῦ «Δαχτυλιδιοῦ». — 1869: «Οἱ Νικηταί». — 1871—2: «Πάρσιφαλ». — 1873: Ὡραῖος θάνατος καὶ ἀπολύτρωσις».

Ἔγραψε στὸν Μπύλω τὴν 7ην Ἰουνίου κ' ἔπειτα πάλι στὶς 3, στὶς 9 τοῦ μηνός: «Σὲ προσκαλῶ μὲ τὴ γυναῖκα σου, τὰ παιδιά σου καὶ τὴν ὑπηρέτριά σου, νὰ ἔλθῃς νὰ παραθερίσῃς στὸ σπίτι μου καὶ νὰ μείνῃς ὅσο μπορεῖς περισσότερο... Χάνς, θὰ μὲ βρῆτε εὔπορον, ἡ ζωή μου ἔχει μεταμορφωθῆ ὁρθῆν, ἀλλά... τὸ σπίτι μου εἶνε ἔρημο. Δῶστε του ζωή, τουλάχιστον γιὰ λίγον καιρό, σεῖς ἐκεῖνο ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου. Γιὰ σκεφθῆτε, ἀρχίζει ἡ σπουδαιότερη φάσις τῆς ζωῆς μου... Πάρκο ἀπέραντο, περίπατοι μὲ βαπόρι καὶ βάρκα στὴ λίμνη, ἐκδρομὲς στὰ βουνά... Ἴσως νὰ ξαναβρῆτε μὲ τὸν μπαμπᾶ φρέσκο (τὸν Λίστ). Σύ, μικρή μου Χάνς, θὰ ἀποκαταστήσῃς ὁριστικὰ τὴν ὑγεία σου! Θὰ μείνῃς ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο — ἴσως παντοτεινά!... Μὰ τὴν ἀλήθεια, ἀγαπημένοι μου, ἐσεῖς μονάχα λείπετε ἀπὸ τὴν εὐτυχία μου.

ΑΥΡΙΟΝ: Ἡ συνέχεια.

ΕΝΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΝ ΠΟΥ ΜΑΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΙ

ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ ΑΥΞΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΤΙΜΗΣ ΤΩΝ ΣΙΤΗΡΩΝ

ΛΟΝΔΙΝΟΝ, Δεκέμβριος. (Ἰδιαιτέρα ὑπηρεσία). — Κατὰ τὰς τελευταίας ἑβδομάδας ἡ τιμὴ τοῦ σίτου ἀνῆλθεν εἰς ἐπίπεδον ὑψηλότερον ἀπὸ κάθε ἄλλην φορὰν ἀφ' ὅτου τὸ 1930 ἤρχισεν ἡ παγκόσμιος κρίσις. Εἰς τὴν Μεγάλην Βρεττανίαν ἡ τιμὴ τοῦ σίτου αὐτὴν τὴν στιγμὴν εἶνε σχεδὸν διπλασία τῆς πρὸ τριετίας, κατὰ 50 % ἀνωτέρα τῆς πρὸ ἔτους καὶ κατὰ 25 % μεγαλειτέρα τῆς τιμῆς τῶν μέσων τοῦ θέρους. Καὶ ἡ ὕψωσις συνεχίζεται, κατὰ τὴν γνώμην δὲ τῶν εἰδικῶν θὰ συνεχισθῇ ἀκόμη.

Ἐν ὀλίγοις τὰ αἴτια τῆς ἀρχικῆς πτώσεως καὶ τῆς σημερινῆς ὑψώσεως τῆς τιμῆς τοῦ σίτου ἠμποροῦν νὰ ἐξηγηθοῦν ὡς ἑξῆς: Τὴν ἄνευ προηγουμένου εἰς μέγεθος ἐσοδείαν τοῦ 1928 — 1929 ἐπηκολούθησε σειρὰ καλῶν ἐσοδειῶν καὶ ἡ αἰφνιδία ἐπανεμφάνισις τῆς Ρωσσίας ὡς ἐξαγωγεὺς εἰς μεγάλην κλίμακα. Τὰ περιστατικὰ αὐτὰ ἐπροκάλεσαν μίαν ἀπότομον καὶ καταστρεπτικὴν πτῶσιν τῶν διεθνῶν τιμῶν. Τὸ 1932 — 1933 ἤρχισε σειρὰ πενιχρῶν μᾶλλον ἐσοδειῶν ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἐλάττωσιν τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως εἰς τινας τῶν κυριωτέρων σιτοπαραγωγῶν χωρῶν. Τοῦτο θὰ ἔπρεπε νὰ ἐπιφέρῃ ἀνατίμησιν τοῦ σίτου. Ἐν τῷ μεταξὺ ὅμως αἱ κυριώτεραι εὐρωπαϊκαὶ χῶραι, αἱ εἰσάγουσαι σῖτον εἶχαν σημαντικῶς αὐξήσῃ τὴν σπειρομένην ἔκτασιν καὶ τὴν παραγωγὴν σίτου διὰ τῆς ἐμμονῆς των εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς αὐταρκείας. Οὕτω ἡ μείωσις τῶν ἐσοδειῶν εἰς τὰς σιτοπαραγωγοὺς χώρας ἰσοφαρίσθη κατὰ μέγα μέρος ὑπὸ τῆς μειώσεως τῆς ζητήσεως εἰς τὰς χώρας ποὺ ἀναγκάζονται νὰ εἰσάγουν σῖτον. Καὶ συνεπῶς αἱ τιμαὶ δὲν παρουσίαζαν σημεῖα αἰσθητῆς ὑψώσεως. Ἔτσι εἶχαν τὰ πράγματα μέχρι τοῦ 1935. Τὸν περασμένον Ἰούλιον ὅμως ἡ γενομένη καταμέτρησις τῶν παγκοσμίων ἀποθεμάτων σίτου ἔδειξεν ὅτι ταῦτα εἶχαν κατέλθῃ εἰς τὸ πρὸ τοῦ 1928 — 1929 κανονικὸν ἐπίπεδον. Οἱ δὲ ὑπολογισμοὶ διὰ τὸν προσεχῆ Ἰούλιον προβλέπουν ἐσοδείαν μικροτέραν τοῦ κανονικοῦ. Ἐντεῦθεν ἡ σημειωμένη αἰσθητὴ ἀνατίμησις τοῦ σίτου.

Συγκεκριμένα περιστατικὰ ἔρχονται νὰ διευκρινίσουν τὸ γενικὸν αὐτὸ διάγραμμα. Οὕτω εἰς τὸ Σικάγον, τὴν μεγάλην διεθνῆ σιταγοράν, αἱ τιμαὶ τῶν σιτηρῶν

...Ἀπὸ τοῦ 1933 αἱ ἐσοδεῖαι σιτηρῶν εἶνε μᾶλλον πενιχραὶ εἰς τὰς σιτοπαραγωγοὺς χώρας...

ἀνῆλθον εἰς τὸ ὑψηλότερον ἐπίπεδον ὅπου ἔφθασαν κατὰ τὴν τελευταίαν ἑπταετίαν κατόπιν τῶν κοινοποιηθεισῶν πληροφοριῶν ὅτι ἡ Γερμανία θὰ εὑρεθῇ εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἀγοράσῃ 36.500.000 στατῆρας σίτου ἀντὶ τῶν 4 ἑκατομμυρίων ποὺ εἶχαν προϋπολογίσῃ οἱ εἰδικοὶ καὶ ὅτι ἡ Ἰταλία θὰ παραγγείλῃ ἐπίσης 40 ἑκατομμύρια στατῆρας ὑπὲρ τῆς ἀρχικῶς προϋπολογισθείσης ποσότητος.

Ἂς ἔλθωμεν ἀπὸ τὴν Ἀμερικήν, χώραν ἐξαγωγῆς, εἰς μίαν χώραν ἠναγκασμένην νὰ εἰσαγάγῃ σῖτον, ὅπως ἡ Γερμανία. Πέρυσι ἡ Γερμανία διὰ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς σιτοκαλλιεργείας τῆς κατώρθωσε νὰ ἐλαττώσῃ τὴν εἰσαχθεῖσαν ποσότητα εἰς 165.000 τόννους σίτου. Φαίνεται δὲ ὅτι οἱ ἁρμόδιοι ἐβάσισαν τοὺς ὑπολογισμούς των εἰς τὰς ἐσοδείας τῶν ἐτῶν 1932 καὶ 1933 αἱ ὁποῖαι, μὲ τὴν προσθήκην μικρῶν ποσοτήτων βρώμης καὶ ἀραβοσίτου διὰ νομήν, ἐπήρκεσαν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς χώρας, ἀφῆκαν δὲ καὶ πλεόνασμα. Οἱ ὑπολογισμοὶ ὅμως αὐτοὶ ἀπεδείχθησαν ἐσφαλμένοι. Ἐπηκολούθησαν τρεῖς μέτριαι ἐσοδεῖαι, ἐτέθη τέρμα εἰς τὰς εἰσαγωγὰς νομῆς καὶ ηὐξήθῃ ὁ ἀριθμὸς τῶν σφαγίων διὰ νὰ μειωθῇ ἡ ἐξάρτησις τῆς Γερμανίας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ ὅσον ἀφορᾷ τὰ λίπη.

Ἡ σπουδαιότης τοῦ προβλήματος ἐξηγεῖ τὴν σύντονον μέριμναν τῆς γερμανικῆς κυβερνήσεως διὰ τὴν ἐπίλυσίν του. Ὅπως καθίσταται φανερὸν ἐκ τῶν δημοσιευομένων στοιχείων, δὲν θὰ εἶνε εὔκολος ἡ διατήρησις τῆς παροχῆς ἄρτου εἰς τὸ σημερινόν της ἐπίπεδον κατὰ τὸ ὀκτάμηνον διάστημα ποὺ πρέπει νὰ παρέλθῃ μέχρι τῆς συγκομιδῆς τῆς προσεχοῦς ἐσοδείας. Διὰ νὰ ὑπάρξῃ σχετικὴ ἐπάρκεια πρέπει νὰ σταματήσῃ ἡ παροχὴ σιτηρῶν ὡς νομῆς εἰς τὰ ζῶα. Ἀλλὰ τοῦτο θὰ ἤσκει ὀλέθριον ἀντίκτυπον ἐπὶ τῆς κτηνοτροφίας. Ἐντεῦθεν ἡ ἐπανάληψις τῆς εἰσαγωγῆς μεγάλων ποσοτήτων σίτου ἐμφανίζεται ὡς ἐπιβεβλημένον μέτρον. Κατὰ τὰς ἐκ Βερολίνου πληροφορίας, οἱ Γερμανοὶ ἰθύνοντες προσπαθοῦν νὰ εὕρουν πιστώσεις εἰς τὸ ἐξωτερικὸν διὰ τὴν ἀγορὰν ἐδωδίμων.

Μὲ τὴν μεθοδικότητα ἡ ὁποία τοὺς χαρακτηρίζει οἱ ἰθύνοντες σήμερον τὴν Γερμανίαν προβαίνουν εἰς μίαν συστηματοποίησιν τῆς διατροφῆς τοῦ ἔθνους. Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν δυσχερειῶν ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειαν καὶ τῆς Γερμανίδος οἰκοκυρᾶς, πρὸς τὴν ὁποίαν τὸ Ἰνστιτοῦτον ἐμπορικῶν ἐρευνῶν ἐξέδωκεν ὁδηγίας μὲ θέμα: Ποῖαι τροφαὶ πρέπει νὰ αὐξηθοῦν ἢ νὰ ἐλαττωθοῦν εἰς τὸ διαιτολόγιον τῶν Γερμανῶν. Ἡ γενικὴ ἀρχὴ εἶνε ὅτι πρέπει νὰ αὐξηθῇ ἡ ἀναλογία τῶν φυτικῶν τροφῶν ἔναντι τῶν ζωϊκῶν διὰ τὸν λόγον ὅτι τὸ γερμανικὸν ἔδαφος παράγει περισσότερα λαχανικά, ζάχαριν καὶ δημητριακὰ κατὰ στρέμμα παρὰ κρέατα, λίπη καὶ βούτυρον. Τοιουτοτρόπως συνιστᾶται εἰς τὴν οἰκοκυρὰν νὰ ἀγοράζῃ περισσότερες πατάτες, ζάχαρι καὶ μαρμελάδαν, ἐγχώρια λαχανικὰ καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς, ἀλλὰ ὀλιγώτερα κρέατα, λίπη.

Ἡ κατανάλωσις ἄρτου καὶ ἀλεύρου, κατὰ τὰς παρεχομένας ὁδηγίας, δὲν πρέπει οὔτε νὰ ἐλαττωθῇ οὔτε νὰ αὐξηθῇ. Ἡ ἐλάττωσις τῆς καταναλώσεως τοῦ κρέατος, τοῦ βουτύρου καὶ τῶν αὐγῶν εἶνε ὑποχρεωτικὴ διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι ἡ προσφορὰ δὲν εἶνε ἴση πρὸς τὴν ζήτησιν.

ΤΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ ΤΟΥ ΦΟΡΤΟΥΝΙΟ

ΑΙΜΑΤΗΡΟΙ ΕΠΙΛΟΓΟΙ

Ἕνας ἀγριάνθρωπος πῆγε χθὲς νὰ κόψῃ μὲ τὸ ξυράφι τὸ λαρύγγι μιᾶς γυναικούλας. Ρωτᾶτε, γιατί; Γιατὶ τὴν ἀγαποῦσε, λέει! Ἐνῷ αὐτή — αὐτὴ δὲν τὸν ἤθελε πιά. Καλά, δὲν ἦταν, λοιπόν, δικαίωμά της; Δὲν ὁρίζει μιὰ γυναῖκα τὸν ἑαυτό της; Δὲν ὁρίζει τὸ κορμί της; Τί μπαίνει ἐδῶ τὸ ξυράφι;... Φυσικά, ἡ λογικὴ αὐτὰ λέει. Ἡ ζωή μας ὅμως, ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, δὲν ἔχει καμμιὰ σχέσι μὲ τὴ λογική. Ὅπως δὲν ξέρουμε ἕνα πλῆθος πράγματα, δὲ νοιώθουμε καὶ ν' ἀγαπήσουμε. Κι' αὐτὸ φαίνεται στοὺς ἐπιλόγους, ποὺ εἶνε τὸ δυσκολώτερο κεφάλαιο στὸν Ἔρωτα. Ἐκεῖ κρίνονται τὰ ἄτομα καὶ οἱ λαοί: Ἀπὸ τὸ πῶς φεύγουν στὸν ἔρωτα — ἀπὸ τὸ πῶς ἀποχωροῦν, ἀπὸ τὸ πῶς κλείνουν τὸ μυθιστόρημα τῆς ἀγάπης. Γιατὶ αὐτὴ ἀκριβῶς εἶνε ἡ μεγάλη δυσκολία στὴν ὑπόθεσι: Τὸ τέλος. Ἡ ἀγάπη — καὶ μάλιστα ἡ [illegible] — [illegible] γίνεται δράμα [illegible] μεταμορφώνεται σὲ [illegible] ἀκριβῶς ἐπειδὴ διαγράφει ἕνα τόξο — τὸ τόξο τῆς ἀνόδου καὶ τῆς καθόδου — ποὺ τὸ ἐρωτικὸ ζευγάρι ποτὲ δὲ διατρέχει μαζί. Πότε ὁ ἄνδρας προηγεῖται καὶ πότε ἡ γυναίκα. Δὲν ἀγαποῦν κι' οἱ δυὸ μαζί, οὔτε τὸ ἴδιο, οὔτε μὲ τὸν ἴδιο ἔντασι, οὔτε μαζὶ τελειώνουν ποτέ. Ἂν ἦταν ἔτσι, καμμιὰ μακαριότητα δὲ θὰ ἦταν ἀνώτερη ἀπὸ τὸν Ἔρωτα. Καὶ τίποτα δὲ θὰ παρουσιαζόταν ἡσυχώτερο καὶ φρονιμώτερο ἀπ' αὐτόν. Ἂν εἶνε ὅμως ταραχοποιός, [illegible], δραματοποιός, μέγας [illegible] δακρύων καὶ στεναγμῶν, [illegible] κι' [illegible] καὶ κακοποιός, εἶνε, ὁλοφάνερα, γιατὶ πότε ὁ ἄνδρας ἀγαπάει περισσότερο καὶ πότε ἡ γυναίκα καὶ γιατί, πρὸ πάντων, πάνω στὸ τόξο τοῦ ἔρωτος, πάνω στὴν καμπύλη ποὺ διαγράφει, τὸ πάθος, ὁ ἕνας θὰ τρέξῃ πάντα γρηγορώτερα ἀπὸ τὸν ἄλλον. Εἶνε, νὰ ποῦμε, σὰν ἕνα παιχνίδι ἀπὸ τὴ διακεκαυμένη ζώνη στοὺς [illegible], ἀπὸ τὴ χώρα τοῦ [illegible] στὴν πατρίδα τῆς [illegible]. Ἕνα παιχνίδι, ποὺ ἐνῷ τὸ ξεκινοῦν οἱ ἐρωτευμένοι μαζί, ποτὲ δὲ φθάνουν μαζὶ στὸ τέρμα. Πάντα ὁ ἕνας θὰ ξεμπερδέψῃ γρηγορώτερα ἀπὸ τὸν ἄλλον. Κι' ἐδῶ εἶν' ὅλο τὸ ζήτημα καὶ τὸ δράμα. Οἱ ἄγριοι τὸ λύνουν πρωτόγονα. Αὐτὸς ποὺ φθάνει πρῶτος τὸ βάζει [illegible], στὰ πόδια. Αὐτὸς ποὺ χόρτασε πρῶτος, αὐτὸς ποὺ ἔπαυσε ν' ἀγαπᾷ πρῶτος, γυρίζει τὶς πλάτες στὸν ἄλλο, χωρὶς πολλὰ λόγια. Κι' ἂς βουλιάξῃ ὅπως τοῦ ἀρέσει. Ἂς σκάσῃ, ἂς πεθάνῃ, ἂς σκοτωθῇ, ἂς σκοτώσῃ — ὅ,τι κι' εἶναι θὰ συμβαίνουν [illegible], ὅπου ὁ ἔρωτας εἶνε μιὰ μᾶλλον [illegible]. Ὅσο ἀνεβαίνει ὅμως ὁ ἄνθρωπος στὸν πολιτισμό [illegible], ὅσο [illegible] πρῶτος, [illegible] σ' αὐτὸ τὸ παιχνίδι τοῦ ἔρωτα, πρέπει κάπως νὰ περιμένῃ τὸν ἄλλον, νὰ τοῦ διευκολύνῃ κι' αὐτουνοῦ τὴν ἄφιξι καὶ νὰ τοῦ κάμῃ ὅσο μπορεῖ πιὸ ἀνώδυνο τὸ χωρισμό. Κι' αὐτὸ εἶνε μιὰ τέχνη, ποὺ ἀναπτύσσεται μὲ τὸν πολιτισμὸ τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ συνόλου. Μὰ τί διάολο πολιτισμὸς θὰ ἦταν αὐτός, ἂν ὁ ἕνας δὲ λογάριαζε διόλου τὸν ἄλλον, οὔτε τὸν πόνο ποὺ τοῦ προξενεῖ, οὔτε τὰ δάκρυα ποὺ τὸν κάνει νὰ χύνῃ, οὔτε τὴ δυστυχία ποὺ τὸν βυθίζει; Τί εἴδους πολιτισμὸς θὰ ἦταν αὐτός, ἂν δὲ δίδασκε στοὺς ἀνθρώπους νὰ φεύγουν ἁπαλά, κομψά, ἀνθρωπινά, ἂν δὲν τοὺς μάθαινε νὰ γράφουν εὐγενικὰ τὸν ἐπίλογο τοῦ ἔρωτος; Κυττάχτε τοὺς ἐρωτικοὺς ἐπιλόγους στὴν Ἑλλάδα. Τί [illegible]! Τί μαχαίρια, τί ξυράφια, τί κουμπούρια, τί αἵματα, τί πάταγος. Οὔτε ἡ Ἑλληνὶς [illegible] μπορεῖ νὰ φύγῃ μ' ἕνα ἀδάκρυτο δάκρυ, ποὺ σκουπίζει μὲ τὴν ἄκρη τοῦ μικροῦ μαντηλιοῦ.

— Τί νὰ γίνῃ; Αὐτὴ εἶνε ἡ ζωή! Οὔτε ὁ Ἕλλην ξέρει ν' ἀποσυρθῇ ἀφήνοντας πίσω [illegible]. Δὲ μάθαμε νὰ φεύγουμε σὰν ἄνθρωποι, δὲ ξέρουμε νὰ χωρισθοῦμε, γιατὶ δὲν ξέρουμε νὰ περιμένουμε. Τελειώσαν τὸ κέφι μας: Ἀντίο, [illegible], τραγικά. Δὲν εἶνε χωρισμός, εἶνε κεραυνός: «Ὁ κεραυνὸς εἰς φάκελλον κίτρινο κεκλεισμένος» τοῦ ἀειμνήστου Παράσχου. Βῆμα δὲν κάναμε ἔκτοτε. [illegible] καὶ τὰ ἀποτελέσματα: Αἵματα, πιστόλι, ξυράφι, θάνατος — ὅλα [illegible] ζούγκλα.

ΦΟΡΤΟΥΝΙΟ

ΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΓΚΟΜΠΙΝΟ

ΜΙΑ ΚΡΥΦΗ ΑΓΑΠΗ ΤΟΥ

ΑΙ ΔΥΟ ΑΔΕΛΦΑΙ ΔΡΑΓΟΥΜΗ

Ὅταν τὸ 1864, ὁ Ἀρθοῦρος ντὲ Γκομπινὼ ἦλθεν εἰς τὰς Ἀθήνας ὡς πρέσβυς τῆς Γαλλίας, ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἀκόμη μιὰ μικρὴ ἐπαρχιακὴ πόλις, μόλις 45.000 κατοίκων. Ὁ Γκομπινὼ ἦτο ἤδη γνωστὸς ὡς συγγραφεύς, ὁ δὲ διορισμός του εἰς ἡλικίαν 48 ἐτῶν εἰς τὴν θέσιν αὐτήν, ἂν καὶ ἐθεωρήθη ὡς προαγωγὴ καὶ παρ' ὅλα τὰ ἱστορικὰ καὶ ἀρχαιολογικὰ ἐνδιαφέροντα τοῦ τόπου, δὲν τὸν εἶχεν ἱκανοποιήσει. Αἱ πρῶται του ἐντυπώσεις γνωσταὶ ἀπὸ τὴν ἀλληλογραφίαν του, δὲν ἦσαν πολὺ ἐνθαρρυντικαί.

Μία ἀπὸ τὰς ὀλίγας ἀθηναϊκὰς οἰκογενείας, αἱ ὁποῖαι ἀπετέλουν τὴν τότε ἀριστοκρατίαν, ἦτο ἡ οἰκογένεια τοῦ Νικολάου Δραγούμη, διατελέσαντος γραμματέως τοῦ Καποδίστρια καὶ ὑπουργοῦ τοῦ Ὄθωνος. Οἱ δύο του υἱοί, ὁ Στέφανος, ὁ κατόπιν γνωστὸς πολιτικὸς καὶ ὁ Μάρκος καὶ αἱ θυγατέρες του, Ζωὴ καὶ Μαρία, εἶχαν μόλις ἐπιστρέψει μὲ τὴν μητέρα των ἀπὸ τὸ Παρίσι ὅπου εἶχαν παραμείνει ἐπὶ τετραετίαν χάριν σπουδῶν. Ἔτσι ὁ Γκομπινώ, ὅταν ἐσχετίσθη μὲ τὴν οἰκογένειαν καὶ ἀντήλλαξε τὶς πρῶτες τυπικὲς ἐπισκέψεις εὑρέθη εἰς καθαρῶς φιλογαλλικὸν περιβάλλον, πρᾶγμα πολύτιμον διὰ τὸν ἐξορισμένον συγγραφέα.

Ἡ Μαρία καὶ ἡ Ζωὴ Δραγούμη εἶχαν λάβει τὴν ἀνατροφὴ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, πολὺ πλέον ἐστραμμένην πρὸς τὴν καλὴν [illegible] παρὰ ἡ σημερινή: φιλολογία, μουσική, ζωγραφική, ὅλα [illegible] διὰ τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέροντο, ἀλλὰ διὰ τὰ ὁποῖα ἐνδιαφέρετο καὶ ὁ Γκομπινώ. Ἀποτέλεσμα τούτου ἦτο νὰ δημιουργηθῇ ἕνας «ἐκ φύσεως» σύνδεσμος μεταξὺ ἐκείνου καὶ τῶν δύο νέων. Παρηκολούθει τὴν πρόοδόν των εἰς τὴν μουσικὴν καὶ τὸ τραγοῦδι, συνεζήτει τὰ πρῶτα ζωγραφικὰ ἔργα τῆς Ζωῆς, ὑπεδείκνυε καὶ ἐδάνειζε βιβλία, ἐλάμβανε καὶ ἐδείκνυε ὁλονὲν καὶ περισσότερον ἐνδιαφέρον δι' αὐτάς. Αἱ ἐπισκέψεις του ἐγίνοντο τακτικαί, τοὺς [illegible] τρία ἀποσπάσματα τὴν ἑβδομάδα, συχνὰ δὲ τὶς ἡμέρες ποὺ δὲν ἐβλέποντο εὕρισκε μίαν ἀφορμὴν νὰ τοὺς γράψῃ ὀλίγα λόγια, νὰ τοὺς στείλῃ ὀλίγα ἄνθη, ἕνα βιβλίον, μίαν ἐφημερίδα.

Φαίνεται ὅμως ὅτι κάποτε τὰ αἰσθήματά του πρὸς τὰς δύο ἀδελφὰς ἤρχισαν νὰ διαφοροποιοῦνται· τὰ φιλικά του αἰσθήματα πρὸς τὴν Μαρίαν, ἐχρωματίζοντο εἰς τὰς σχέσεις του μὲ τὴν Ζωὴν ἀπὸ ἕνα αἴσθημα πολὺ τρυφερώτερον, αἴσθημα τὸ ὁποῖον δὲν ἐτόλμησε νὰ ὁμολογήσῃ ποτὲ πρὸς τὴν ἰδίαν, [illegible] ἐξομολογήθη [illegible] πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του πρὸς τὴν μητέρα της. Πράγματι, μετὰ τετραετῆ σχεδὸν παραμονὴν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀνεχώρησε περὶ τὰ τέλη τοῦ 1868, μετατεθεὶς εἰς τὸ Παρίσι, κατόπιν τῆς αὐστηρᾶς του στάσεως πρὸς τοὺς Ἕλληνας εἰς τὸ ζήτημα τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως.

Ἔκτοτε ἤρχισε μία τακτικὴ ἀλληλογραφία μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν δύο ἀδελφῶν, διατηρηθεῖσα ἀδιακόπως μέχρι τοῦ θανάτου του, ἐπισυμβάντος τὸ 1882. Τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Γκομπινώ, αἱ ὁποῖαι, ἐκτὸς ἐλαχίστων, εἶχαν μείνῃ ἕως τώρα ἀνέκδοτοι, δημοσιεύεται τώρα εἰς ἕνα ἐπιμελημένον καλλιτεχνικὸν τόμον ἀπὸ τὸν γαλλικὸν οἶκον «Κασταλία» μία ἐκλογὴ περιλαμβάνουσα περὶ τὰς 100 ἐπιστολάς, ἄλλας πρὸς τὴν Ζωὴν καὶ ἄλλας πρὸς τὴν Μαρίαν. Ἴσως διὰ τὰς δύο ἀδελφάς, ἡ διαφορὰ τοῦ τόνου ὅταν ἔγραφε εἰς τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην δὲν ἦτο αἰσθητή. Ὁ σημερινὸς ὅμως ἀναγνώστης διακρίνει ἀμέσως τὸν τρυφερὸν καὶ σοβαρὸν τόνον τῶν πρὸς τὴν Ζωὴν ἐπιστολῶν ἀπὸ τὸ εὐχάριστον ὕφος τῶν πρὸς τὴν Μαρίαν. Εἰς τὴν Μαρίαν περιγράφει τοὺς τόπους ποὺ διαδοχικῶς ἐπισκέπτεται, τὰς περιπετείας του, τοὺς ἀνθρώπους ποὺ γνωρίζει, τὰ διάφορα ἐπεισόδια τῆς ἐπαγγελματικῆς του ζωῆς· διὰ τὴν Ζωὴν ἐπιφυλάσσει τὰς ἀναλύσεις τῶν ἔργων του, τοὺς στοχασμούς του, τὰ αἰσθήματά του.

Ἐνδιαφέρουσαι εἶνε καὶ αἱ ἐπιστολαί του ἐκ Σουηδίας καὶ Ἰταλίας, τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν πιεζόμενος ἀπὸ οἰκογενειακὰς στενοχωρίας προσπαθεῖ νὰ αὐξήσῃ τοὺς πόρους τῆς ζωῆς του διὰ τῆς γλυπτικῆς τὴν ὁποίαν ἐξήσκει ἐρασιτεχνικῶς. Μέχρι τέλους τῆς ζωῆς του, ὅ,τι σπουδαῖον τοῦ συμβαίνει, ὅ,τι ἐνδιαφέρον γνωρίζει τὸ ἀνακοινώνει εἰς τὰς δύο ἀδελφὰς καὶ τὸ σχολιάζει. Διὰ τῶν ἐπιστολῶν ἐξυπηρετεῖται ἀκόμη ἡ φήμη τοῦ κοσμικοῦ Γκομπινώ, τοῦ «ἀνθρώπου τῶν σαλονιῶν» τοῦ ὁποίου ἡ σπινθηροβόλος ὁμιλία ἦτο παντοῦ περιζήτητος.

Τὸν πρόλογον τῆς δημοσιευμένης ἀλληλογραφίας ἔχει γράψῃ ἡ κ. Ματθίλδη Π. Μελᾶ, ἀνεψιὰ τῶν ἀδελφῶν Δραγούμη, ἡ ὁποία ἐπὶ τῇ βάσει ἀνεκδότων ἐν πολλοῖς πληροφοριῶν καὶ τῶν σημειωμάτων τοῦ Γκομπινώ, ἀρκετὰ ἐκ τῶν ὁποίων παραθέτει, περιγράφει τὴν ζωὴν τοῦ Γκομπινὼ καὶ ἀναλύει τὰ αἰσθήματά του, πρὸς τὰς δύο ἀδελφάς. *